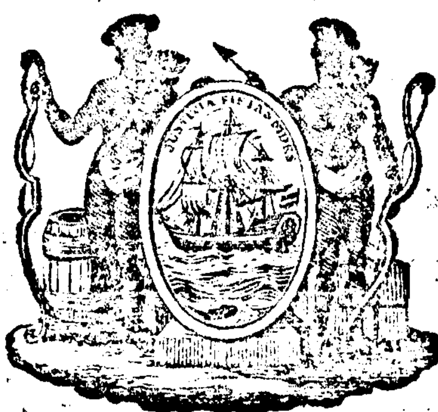
N°. 13. **A°. 1837.**

WOENSDAG, den 15den FEBRUARIJ.

Nieuwe Surinaamsche Courant.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 11 Februarij 1837.*

Alzoo de navolgende Personen zich bij rekeste aan den Gouverneur Generaal hebben geadresseerd, met verzoek om *Brieven van Manumissie* voor de na te meldene Slaven; te weten:

HENDRIK ADOLPH BUIK, in qualiteit als Executeur van den Boedel wijlen LAMBERTUS THIJL, voor de Slaven met namen: *Frederik*, *Sophia*, *Bibi*, *Janssie*, *Susanna*, *Harrie*, en *Sophia*, aankomende gemelden Boedel; — en

GEORGE LE CLERCQ, voor de Slavin *Sallij*; hem in eigendom toebehoorende.

Zoo is het, dat de Gouverneur Generaal goedgevonden heeft, alvorens hierop te disponeren, op te roepen alle degenen, welke vermeenen mogten eenige redenen te hebben, zich hiertegen te verzetten, om binnen den tijd van *drie* weken, na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie ter Gouvernements Secretarij aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tijd, de verzochte *Brieven van Manumissie* verleend worden.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 13 Februarij 1837.*

Bij resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, van den 10 dezer, N°. 160/140, zijn benoemd en aangesteld:

Tot EERSTE LUITENANT, de Tweede Luitenant, J. H. GEURSMAN.

Tot TWEEDE LUITENANT, de Vaandrig, M. KERSTEN; — en

Tot VAANDRIG, CAREL VAN HEES Pz., alle in de divisie *Matappica*.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 13 Februarij 1837.*

Bij resolutie van heden, N°. 170/149, heeft Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal, uit aanmerking van de ongesteldheid van den Heer Mr. J. C. PALTHE WESENHAGEN, benoemd *Substituut van den Procureur Generaal*, de qualificatie op den Eersten Adsistent ten burele van den Procureur Generaal CHS. LIONARONS, om als Commissaris van Policie te fungeren, gecontinueerd tot den dag waarop de Heer WESENHAGEN, deszelfs functien zal kunnen aanvaarden.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

Militair Bureau.

Den 14 Februarij 1837.

Bij besluit van Zijne Majesteit den Koning van den 17den September 1836, N°. 109, is de Heer A. QUISTHOUDT benoemd en aangesteld tot TWEEDEN KAPITEIN INGENIEUR, met bepaling dat hij voorloopig in de Kolonie *Suriname* gedetacheerd zal blijven.

De Kapitein Adjudant,
R. H. ESSER.

Buitenlandsche Nieuwstijdingen.

Extracten uit de NEDERLANDSCHE COURANTEN, *tot en met den 28sten December 1836.*

Frankrijk.

PARIJS, 22 December.

Men leest in de *Gazette des Tribunaux*:

Te Lyon heeft dezer dagen het volgende koddige voorval plaats gehad.

De Heer D. bewoont de tweede verdieping van een huis in de rue Luzerne. Deze verdieping is geheel gevormd naar het model der onderste; corridor, deuren, schikking der vertrekken: alles was op dezelfde leest geschoeid.

Voor eenige dagen komt de Heer D. zeer laat naar huis; hij vergist zich van verdieping, en daar, door een hoogst zonderling toeval, zijn sleutel op de deur der eerste verdieping past, treedt hij binnen en gaat regtstreeks in den donker naar zijn slaap-vertrek. Op den schoorsteen zoekt hij zijn lucifersdoosje, dat hij er niet vindt. Terzelfder tijd meent hij aan de muren, bij het licht der lantaarn op straat, de schilderijen te missen, die zijne kamer versieren, tot zijn leedwezen ondervindt hij dat dezelve verdwenen zijn. Hij twijfelt nu niet meer aan zijn ongeluk, een koud zweet loopt over zijn gansch ligchaam; hij is bestolen. Hij maakt dadelijk geraas, luid genoeg om al de buren op de been te brengen.

De ware bewoner, die intusschen rustig in zijn bed lag te slapen, wordt door dit geraas wakker en gelooft nu ook dat er dieven op zijne kamer zijn. Hij begint insgelijks te schreeuwen. De ware en de valsche bewoner zien elkander voor den dief aan, vallen elkander te lijf en beginnen in den donker een moorddadig gevecht, dat nog niet afgeloopen was, toen de buren, door al dit geraas derwaarts gelokt, met lantaarnen en kaarsen komen toeschieten. Nu heldert zich alles op; de bewoner der bovenste verdieping erkent zijne dwaling, maakt zijn excuus bij den bewoner der onderste verdieping, dien hij in het wettig bezit zijner slaapkamer gestoord had, en ieder keert daarop naar zijn bed terug, gelukkig van met een valsch alarm er van afgekomen te zijn.

De Longtering kan genezen worden!

Onder de Cruces Medicorum (kruisen der Geneeskundigen) bekleedt zeker de Longtering de voornaamste plaats. Zij sleept vaak geheele familien, en dat in den bloei des levens, grafwaarts, en van haar zegt men te regt: de teringziekte betert zoo lang tot dat hij dood is, d. i., hij vleit zich steeds met zijne herstelling, waant zich na elke verandering van geneesmiddel of Geneesheer beter, en sterft toch eindelijk aan deze verschrikkelijke ziekte. Hoe welkom klinkt dus *deze*, uit verschillende landen, door bekende mannen gewaarborgde, en door voorbeelden gestaafde, *blijde mare* in de ooren: *de Longtering kan genezen worden*; en dat nog wel langs *drieërlei* wegen: door inademing van dampen — door insmering van het borstgewelf met spek — en door de loodsuiker.

Daar deze middelen door openlijke dagbladen den leeken als tot huismiddelen in handen gegeven zijn, reken ik het van het grootste belang dezelve, aan onpartijdige theorie en ervaring getoetst, zoo duidelijk, eenvoudig en populair mogelijk, te weten, niet geneeskundig geleerd, maar eenigzins praktisch beredeneerd, der regtbank van het gezonde verstand op dezelfde openlijke wijze voor te leggen.

Om eenen vijand met vrucht te bestrijden dient men hem eerst te kennen: Wat verstaat men derhalve door Longtering? Het wezen der *echte* (1) Longtering is eerst in latere tijden meer duidelijk aangetoond, en zij is eene eigenaardige ziekte: eene desorganisatie der longen, in zekere knobbeltjes (tubercula) bestaande, welke op eene onbekende wijze ontstaan, of, gelijk andere afwijkingen, van de ouders op de kinderen, wel eens in verdere generatien, voortgeplant worden. Deze knobbeltjes zijn hard of door een vlies omkleed, en blijven aldus, behalve eene eenigzins belemmerde ademhaling, eenigen tijd en dikwijls het geheele leven in rust en onschadelijkheid, tot dat zij door eene vermeerderde werkzaamheid der longen zelve medegesleept worden. Dit heeft vooral in dien leeftijd plaats, in welken het bloedstelsel, van hetwelk de longen een hoofdwerktuig zijn, het meest in vigeur is, in de puberteit, waarom de longtering ook in dezen de meeste slagtoffers maakt; door deze tubercula, toch wordt de geregelde uitzetting der longen verhinderd, het bloed hoopt zich hier en daar op, er ontstaan stekende pijnen en in den beginne meest geringe en *alleen plaatselijke* ontstekingen; deze deelen zich aan de knobbeltjes mede, welke als inorganische ligchamen zeker zeer zelden, indien ooit, opgelost worden of in genezenden etter, maar altijd in de scherpe ichoreuse tuberkelstof, veranderen en *die* Longtering daarstellen, welke helaas in zoo vele huisgezinnen als de vreesselijke familietering woedt. Een tweede voornaam (er zijn er meer) beletsel van de circulatie in de longen, en gelijke oorzaak van Longtering, is de geheel of gedeeltelijk onderdrukte huiduitwaseming, waardoor het evenwigt der vochten tot de vaste deelen gestoord en bloedophoopingen (congestien) geboren worden, waarbij het vatten van koude de bloedvaten nog krampachtig doet zamentrekken, en alzoo tweeledig schaadt. Ook dit zien wij maar al te dikwijls, b. v. op danspartijen, bevestigd, daar elken winter eenige onzer liefste, blozendste, maar teringachtige meisjes deze hare gevaarlijke uitspanning, vooral door onbedachtzame kleeding, nalatig bedekken van borst en hals, en het borstgewelf drukkende en vernauwende moordharnassen, met den teringdood moeten boeten. Genoemde tuberkelstof, evenwel veroorzaakt niet altijd de Longtering, omdat de onbegrijpelijk herstellende natuur (natura medicatrix) haar in een bijzonder vlies kan kleeden, zoo eenen etterzak (vomica) kan doen ontstaan, en zelfs eene bijzondere stof, de zwarte longstof (substantia melanotica) genaamd, kan daarstellen, waardoor ook deze tuberkelstof zelve geisoleerd en onschadelijk wordt en de teringkoorts ophoudt. Maar niet altijd is de lijder zoo gelukkig; meesttijds is de eenmaal ziekelijk opgewekte werkzaamheid der longen niet te bedaren en de teringkoorts gaat voort; of de scherpte van het vocht belet dit isoleren en de eene knobbel wordt na den anderen aangestoken; of de ichor vreet door het steeds scherper worden (de rotting of het scherp worden kan ook zonder de dampkringslucht, hoewel langzamer, plaats hebben) den reeds gevormden wand der vomica door, waarbij de stof of in de luchtbuizen komt en uitgehoest wordt, zich zelve (meermalen ook door de kunst geholpen) eenen uitweg tusschen de ribben door baant (wanneer de lijder nog wel eens te herstellen is), of de overige tribercula en zelfs de longen aansteekt, en de longtering het leven langzamerhand en soms binnen weinig tijds doet eindigen.

Passen wij nu op deze, hoewel oppervlakkige, ziektekennis de aangewezene geneesmiddelen toe.

Inademing van dampen. Het is ontegensprekelijk bewezen, dat de meeste Longteringen in het bovendeel der borstholte, als om de werktuigelijke inrigting het minst beweegbaar, beginnen, dat de aamborstigen, die met geweld moeten inademen, en daardoor dit bovendeel bijzonder uitzetten, zelden of nooit de longtering krijgen, in één woord, dat het brandpunt dezer ziekte meesttijds in dit bovendeel huisvest. Om de moeijelijk gemaakte inademing door vooral warme dampen, al is het ook maar water, ge-

(1) *Ik zeg echte Longtering, omdat zij ook als een gevolg van onderscheidene ziekten der ademhalingswerktuigen voorkomt, van welke hier, als bijzondere en ook andere geneeswijzen, dan de genoemde, vorderende, de rede niet is.*

lijk de geneeskundigen reeds *en lang* vóór de machinerie van RAMADGE, ofschoon deze allerdoelmatigst is, eenvoudig met trechters en door het verblijf in koestallen, enz., *en dikwijls* met goed gevolg lieten doen, wordt de bovenborst uitgezet, worden de bloedophoopingen weggenomen, de tubercula of vomicæ werktuigelijk gedrukt, en alzoo soms de Longtering of voorgekomen of zelfs wel genezen.

Insmeringen van het borstgewelf met spek (of vet.) Hierbij beroep ik mij op het burgerregt; hetwelk een graauw papier met kaarsvet besmeerd, vette of smerige wol op de borst gelegd, en dergelijken, bij borst aandoeningen gekregen hebben. Deze werken hier voornamelijk als verwarmende middelen, en door de huidzenuwen voor den prikkel der koude, waarvan, zoo als wij boven vermeldden, de allernadeeligste kramp het gevolg is, ongevoelig te maken, en kunnen dus nooit anders dan voordeelig werken.

Loodsuiker: Loodmiddelen zijn hier blijkens de *tinctura phtisica Michaëlis*, het *antihecticum Poterii*, enz., reeds lang in gebruik, doch hebben, zoo als de meeste anti's, vele stemmen *voor* en vele *tegen* zich. Het zij mij dus vergund ook mijn gevoelen te dezen mede te deelen. Het Loodverzuursel doet, gelijk wij in het trenrige loodkolijk zien, de deelen op eene eigenaardige wijze, langzaam, zonder veel terugwerking (reactie) te veroorzaken, zelfs tot verminderde werkzaamheid (waarom het ook den polsslag verminderd), ja, tot verlamming zamentrekken, behoort dus tot de zamentrekkende middelen (adstringentia), en is, waar langzaam en zonder veel reactie geadstringeerd moet worden, door geen ander middel te vervangen. Wanneer kan het derhalve bij Longtering nuttig zijn? Ons het bovengemelde herinnerde, zeker niet algemeen; integendeel moet het om het adstringerend vermogen *bij ontsteking*, hetwelk ook beroemde practici (RICHTER, ENZ.) bevestigen, schaden. Slechts daar, waar geadstringeerd kan en moet worden, en dit is alleen *bij verslapping* (laxiteit) (2), om de tuberkelstof in eenen zak te doen sluiten, of wel om bij eenen ontlasten etterzak de wanden *tegen elkanderen* te doen vereenigen, is het aangewezen. In deze gevallen heb ik meermalen de verblijdendste genezingen, zelfs met doorboringen (paracenteses) der borstholte verbonden, en wat meer is *bij mij zelven*, in 1826, bij eene belangrijke Vomica, die meer dan een medicinaal pond vochts bevattende van binnen doorgebroken was en bijna onderstikking uitgehoest is, met de loodsuiker gedaan. Ik heb zelfs volgens deze indicatie eens eene reeds vergevorderde luchtpijpstering (phthisis trachealis) spoedig en duurzaam genezen door den lijder dagelijks eenigen tijd in een loodwitmolen te doen vertoeven, om de met fijne loodwitdeelen bezwanger de lucht in te ademen.

Mijn oordeel over deze geneesmiddelen der Longtering is dus: dat zij alle nuttig kunnen zijn, ja wel eens Longtering kunnen genezen, mits de ziekte nog niet in de volledige tering, en vooral niet tot de zelfstandigheid der longen doorgedrongen, overgegaan zij. In het laatste geval is de Longtering, omdat de longen zeer los van weefsel zijn, door warmte, vocht en toegang van dampkringslucht alles tot rotting, tot schorma-king, in zich vereenigen, en de ingeademde zuurstof en aanhoudende beweging de ontsteking steeds vermeerderen, ongeneeslijk, en zal dit ook wel zoo lang blijven, als men nog in Engeland, noch in Pruissen, noch in Holland, noch elders, een middel uitgevonden heeft, om nieuwe longen in te zetten of derzelver natuurlijk sponsachtig weefsel te veranderen, of om zonder levenslucht (zuurstof) en ademhaling te kunnen leven.

Ten slotte moet ik, wie hij ook zij, ernstig waarschuwen deze middelen anders te bezigen dan onder de leiding van eenen deskundige. De beide eersten zijn meesttijds onschuldig, doch kunnen door verzuim van tevens volstrekt noodzakelijke, b. v. van bloedontlastingen, en van den kostelijken tijd, schaden; de loodsuiker daarenboven behoort tot de vergiften en wel tot de allergevaarlijkste, daar de loodvergiftiging zich gemeenlijk dan eerst aan den onkundigen openbaart als er reeds verlamming bestaat en het voor de radicale genezing te laat is.

Ook moet ik mijne Landgenooten indachtig maken, dat om ons afwisselend klimaat, en hetgeen bijna elke lijkopening bevestigt, borstkwalen tot onze landziekten behooren, dat de Longtering dikwijls door strenge, *verschillende* leefwijze en *verschillende* middelen wel voor te komen, maar zelden te genezen is, dat deze ziekte geheel ontwikkeld zijnde, bijna wiskundig doodelijk moet zijn: dat men dus nooit te vroeg den raad en de hulp der Geneeskunde bij Longtering kan inroepen, en *men zich nimmer aan algemeene middelen, hoe uitlokkend ook, mag wagen.*

Dr. J. W. E. DE MAN.

(*Amsterd. Cour. en Algem. Handelsb. van 24 December 1836.*)

(2) *Dat verslapping met irritatie kan bestaan, zonder ontsteking te zijn, en dan adstringentia, welke zoo weinig mogelijk reactie veroorzaken, vordert, zal elk kundig Lezer my gaarne toestemmen.*

Geboorte, Sterfgevallen, enz.

BURGERLIJKE-STAND.

Van den 1sten tot en met den 11den Februarij 1837, zijn ingeschreven, als:

BEVALLEN: *Vrouwtje Salomon de Vries*, Echtgenoot van *J. A. de Vries*, dochter. — *Esther Adolphina van Maarzen*, zoon. — *Maria Martha Julianna Luijtjes*, dochter. — *Catharina Franke*, zoon. — *Esther Lobo*, zoon. — *Blanca Jacobs*, Echtgenoot van *A. A. Samuels*, dochter. — *Johanna Rincke*, Echtgenoot van *A. Wildeboer*, dochter. — *Elisabeth del Prado*, Echtgenoot van *A. Umgewand*, dochter.

OVERLEDEN: *Rebecca Polak*, oud 3 jaren. — *Thomas Smith*, oud 73 jaren. — *Jan Beeldsnijder*, oud 44 jaren. — *Rachel Bueno de Mesquita*, Echtgenoot van *J. J. B. de Mesquita*, oud 29 j. — *Mozes del Prado*, oud 74 jaren.

Advertentiën.

Transporten.

(7875) Den 24sten Januarij 1837. P. LANGERAK, aan H. A. DU CORAL, van *een derde* gedeelte in een bloot Erf, gelegen aan de Voorstad *Zeelandia*, bekend onder Lª. A. Nº. 38.

Den 26sten. W. C. STALLARD, aan C. L. DE HONDT, van het Huis en Erf, staande en gelegen op *Combé*, bekend onder Lª. A. Nº. 83.

Den 30sten. Exploicteur bij het Geregtshof, aan Mr. J. H. DE FRIDERICI, voor deszelfs Minderjarige Zoon P. F. DE FRIDERICI, van ¼ in de Plantaadje *Annaszorg*, gelegen in de *Warappa Kreek*; aangekomen hebbende J. M. THOMAS.

Den 31sten. PH. KUVEL c. s. qq. J. H. BERTHOUD, aan J. C. PUTCHER, van de Landerijen, uitmakende de Plantaadje *Johanneszoon*, gelegen aan de *Tapoeripa Kreek*.

Den 11den Februarij. MARIA ELISABETH GEERKE, aan SOPHIA HENRIETTA BARENDINA BLEIJ, weduwe HENDRIK GOUDMAN, van het Huis en Erf, aan de *Heeren Straat*; Lª. B. Nº. 92.

Den 13den. MADRIJNTJE van BET, voor hare Minderjarige Kinderen, met namen: ALIDA ELISABETH JETZ, JOHAN BENJAMIN JETZ en THERESIA HENRIETTA JETZ, aan ANDRESA JACOBA VAN DEN BERGH, weduwe P. D. VAN DE VIJVER, van een Erf en daaropstaande Gebouwen, gelegen aan de *Hof Straat*, bekend onder Lª. D. Nº. 737.

Paramaribo, den 14 Februarij 1837.

WENTHOLT.

(2201) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 17den Februarij 1837, des voormiddags ten *negen* uren, ter kastelenije van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

Het *ERF* en daarop staande *GEBOUWEN*, gelegen aan de *Knuffelsgracht*, bekend onder Lª. B. Nº. 145; aankomende den Boedel wijlen SIMON ABENDANON.

Paramaribo den 11 Februarij 1837.

R. GOLLENSTEDE,
Exploicteur.

(7157) *.* Heden morgen verloste door Gods goedheid, zeer voorspoedig van eenen welgeschapenen *Zoon*, CLARA PRINS, geliefde Echtgenoot van

S. J. CONTENT.

PARAMARIBO,
14 Februarij 1837.

Bij M. N. MONSANTO qq.,
te bekomen:

(7159) *COPIE* en *WANNE PLANKEN*, van 15 voets 1 dm. en 20 voets 1½ dm.; *WANNE PONTEN GESPEN*, en *COPIE RIGGELS*, voor Ledikanten.

S. J. CONTENT,

(6032) Heeft per het Schip *Sophia Cecilia*, Kapt. IPSEN en andere laatst gearriveerde Schepen ontvangen, en biedt te Koop aan:

Beste Aardappelen, Uijen, Schorseneer en Bietwortelen; Tafel Appelen, Kasseer Vleesch in ⅛ vaatjes; dito gerookt Vleesch; Worst en Tongen; Kasseer Vet in potten; Anchovisch; beste Haring; Kappers; Olijven; Pruimen; Rozijnen en Korenten in stoopen; bittere- en zoete Amandelen bij 't pond; Anijszaad; Fransche Mosterd; Banket in flesschen; Suikertjes- en Pepermunt in dito; Limoenen Drop; O. I. Porceleinen Kommen, Schotels, Borden en desert Schoteltjes; geborduurd-, gestreept- en geruite Neteldoeken; Batiste dito; fijne Heeren Halsdoeken; Batistkatoen van ⅝ ¾ en ⁷⁄₄; fijne Shirting en Printers in soorten; gekleurde Doeken; Damast voor Tafellakens; Siamoisen; zwart Merinos; Franjes in soorten; een nieuw assortiment gecouleurde- en geborduurde Dames Boezelaars; Dames Kragen; Neiges; Kanten; Tule; fijne Kinderen Mutsen in soorten; Doop Jurken en Doop Lijfjes; fijne witte Kinderen Deekens; Dames Touren; Corchetten; Dames- en Heeren witte Handschoenen; fijne Hemden Linnens; Engelsch Linnen; zwart Laken; fijn wit en bruin Dril in soorten; Engelsch Leêr; Satinet; Jeans; een assortiment Koralen; Galanteriën; Kramerijen en veel andere Goederen meer.

H. PIZA,

(8090) Heeft ontvangen per Kapt. D STEENVELD:

Een assortiment Dames- en Kinderen Hoeden; Dans en andere Bloemen; wit en gekleurd Kamerdoek; Tules en Kanten; Merinosse Dames- en Meisjes Schoenen à *f*2 per paar; gekleurde Kinderen dito; Heeren-, Dames- en Kinderen Handschoenen; Mans- en Jongens Zijden Hoeden; Galanteriën en Parfumeriën.

Schaak-, Dam-, Domino-, Schimmel- en Kegel Spellen, gekleede en ongekleede Poppen; Kinder geschenken en Printenboekjes; een partij Neurenburger Kramerijen en veel meer andere GOEDEREN.

(8088) De Ondergeteekende, met de Lequidatie van de geëxisteerd hebbende Firma van SALOMONS & LION ARONS belast zijnde, roept bij deze alle Crediteuren van gemelde Firma op, om binnen den tijd van *vier dagen* betaling te erlangen; wordende na dien tijd geene Rekening ten laste van gemelde Firma betaald.

Paramaribo, den 15 Februarij 1837.

JACQUES LION ARONS.

Johann Gottfried Sultznerr,

(7158) Recommandeerd zich in de gunst van het geëerd Publiek, tot het SLIJPEN van alle soorten *SNIJ-INSTRUMENTEN*, benevens tot Heeren *Haar Kappen* en *Scheeren*.

WOONPLAATS: *Grave Straat*, Wijk C. Nº. 38.

(6791) M. A. KEIJSER, zal Vrijdag om 9 uren op VENDU verkoopen:

Provisien, Stukgoederen, Houweelen, Dulhouwers, halve Leggers, Wane en Kopie Planken van de Gronden *Quapibo* en *Osembo*, en eenige Varkens; Alsmede de Slavin *Amara* met hare Kinderen *Marius* en *Jetta*, aankomende Mevrouw de Wed. EMBRICQS.

Scheepstijdingen.

UITGEKLAARD.

Den 11den dezer, het Schip *Harmonie*, Kapt. A. VAN DER MEIJDEN naar *Amsterdam*; lading: 228 vaten Suiker, 49 balen schoone Katoen en 7 balen Kakao.

Te Paramaribo, ter Boekdrukkerij van B O O N & Co.